

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre. . . . 6 kor.
Egyszeri szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
1-ső és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városháza, földszint 8. szám.
Ide kerülnek a kéziratokat.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-állalat
irodája. Ide küldendők az elő-
fizetési díjak és hirdetések.

== KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY. ==

Főszerkesztő: Dr. K. TÓTH MIHÁLY tanácsnok. ♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS főlevéltáros, tb. tanácsnok.

A kisállomás kihelyezése. — Iskolák építése.

Tagadhatatlan, hogy városunk minden téren a haladás útjára lépett. Nagy alkotások, betetőzött és alapozott művek, emberbaráti intézmények és kulturális létesítések hirdetik a Tanács és Törvényhatalom Bizottság körültekintő bölcsességét, a város fejlesztését célzó munkáját. Egy félszázad alatt nem volt ilyen pezsgő élet, tenni, alkotni vágyó akarát a városházán, mint az utolsó tíz év alatt.

A haladás ezen munkája feltétlen elismerést érdemel. És mégis-mégis, midőn a további haladás lázas munkáját látjuk, önkénytelenül is aggodalom fog el bennünket és azt kérdezzük, vajjon városunk házipénzára, adófizető polgáraink megbírják-e a reájük nehezéd terheket és rövid időn belül nem lesz-e visszahatása ennek a gyors haladásnak és nem meríti-e ki teljesen anyagi erőforrásainkat? Mert ne feledjük, hogy majdnem összes alkotásainkat, jövő terveinket kölcsönökből fedezzük. Amiből az következik, hogy csak olyan alkotásokat végezzünk, amelyek feltétlenül szükségesek és mellőzzük az olyan terveket, melyek megvalósítása nélkül még nyugodtan fejlődhetünk.

Újabban felmerült azon terv, hogy a hatvanutcai úgynevezett ki-állomást helyezzük ki. Ugy mondják, hogy a város terjeszkedésének útját állja a lefektetett sínpár és a közlekedést veszélyessé teszik a vonatok.

Mindkét állításban van igazság, de elvlegre mostani pénzvizonyainkat tekintve, a felhozott két ok megszüntetése végett az ilyen kihelyezéssel járó anyagi áldozatot nem volna helyes dolog meghozni. Lehet, sőt valószínű, hogy a vasut is hozzájárulna a kihelyezés és újraépítés költségeihez, a legnagyobb teher azonban bizonyára a városra nehezédnek, mint ez már az utólagos tárgyalások során is beigazolódott.

A mai pénzvizonyok közepezt alig remélhetjük, hogy a vasut kihelyezésével ott épületek emelkednek. Bent a városban is talánnak beépítetlen telkeket, mert a tulajdonosok nem tudnak építési kölcsönt kapni, vagy ha kapnak is oly

magas kamatra, hogy nem mernek az építéshez fogni. Azért kihelyezni tehát ez idő szerint a vonatot, hogy ott és ennek közötté egy modern városrészt alakuljon, korai terv és városfejlesztési tekintetben kivitelezhető idő szerint nem remélhető, Várnunk kell tehát és akkor megoldani ezen kérdést, mikor több pénzünk lesz a kihelyezési hozzájáruláshoz és mikor a pénzügyi viszonyok lehetővé teszik az építkezést.

Ami a közbiztonságot illeti, az sincs veszélyben. Elvégre talán még nem is történt ott szerencsétlenség, ami pedig bekövetkezhetik a város villamos vonalain is, ahol állandó a kocsi járása.

A jövőben azonban szükséges, hogy ezen kihelyezések kérdése megoldassék. Kedvezőbb pénzügyi viszonyok közepezt okvetlenül szükséges az állomás kihelyezése, főleg, ha a kaszárnya épületek leromboltatnak. A sietség itt megbosszulná magát, mert hosszas tárgyalások kívántatnak ahhoz, hogy a város és vasut méltányos egyezséget kössenek a kihelyezés pénzügyi megoldására. Vagyis mindent mérlegelve, ez az ügy még várhat a megoldásra nem csak pénzügyi szempontból, hanem azért is, mivel nincs annyira megbeszélve, előkészítve és betárgyalva, hogy az most végrehajtható legyen.

A közigazgatási bizottság május 5-ikén tartott ülésében a kir. tanfelügyelő bejelentette, hogy 1320 iskolaköteles gyermek nem talál elhelyezésre, miért is építsen a város 13 új iskolát és megfelelő tanítói lakást, utasítván a közgyűlés a Tanácsot, hogy az ide vonatkozó terveket két hónap alatt mutassa be és ha szeptemberre az iskolák el nem készülének, gondoskodjék megfelelő bérlakásokról.

Kulturbereknek tartjuk magunkat és feltétlenül szükségesnek tartjuk a népiskolák fejlesztését, azt azonban kivihetetlennek tartjuk, hogy a városi Tanács két hónap alatt 13 iskolát építtessen. Nagyon helyesen jegyezte meg a Polgármester ur, hogy ilyen fontos és nagy pénzáldozatra kerülő ügyet, amely nincs eléggé előkészítve és nézetünk szerint is amugy „ötlet-szerűen” került a közigazgatási bizottság elé, szeptemberre meglehetne-e oldani? Eltekintve a pénzügyi nehézségektől, könnyen úgy járhatnánk

ezen iskolák építésével, mint a tanyai iskolák egynemélyikével, amelyek gyorsan épültek és most nem győzi a város azokat tataroztatni.

Igaz, magunk is hallottuk, hogy a tankötelesek egyrésznének nem jut hely az iskolákban, ámde ha ez így van, az állam miért zárkózott el ridegen például a katolikus hitközség jogos kérése elől és miért tagadta meg az államsegélyt? Vagy csak egyedül Debreczen az a jó fejős tehén, amelynek akár kedvezők, akár kedvezőtlenek a pénzügyi viszonyok, — mindenha le kell adni a tejt? De ha meghozzuk is a népoktatás ügyében kívánt áldozatot, előbb tárgyaljuk be a kérdést behatóan, nem pedig oly módon, hogy szeptember elsejére építsünk 13 iskolát. Ez olyan kívánság, amelyet még a gavallér Debreczen sem teljesíthet azonnal. És jöllehet a közigazgatási bizottság többséggel fogadta el a tanfelügyelő úr javaslatát, mi azt hisszük, hogy annak kivitele a fent elősorolt okokból kitolódik a jövő évre, mert a kivétel lehetetlen.

Ezeket akartuk elmondani a kisállomás kihelyezéséről és az új iskolák építéséről. Lehet, hogy ezen cikkünkért az idealisták a „maradiság bélyegé”-t nyomják ránk, de akik valóban gondolkodnak a város pénzügyi helyzetéről, igazat fognak adni irásunknak; mely nem a tervek ellenzi, hanem azok kivételét ez idő szerint és így gyorsan nem tartja célravezetőnek és helyesnek.

12,873/III. 1. sz. M. kir. Földmívelésügyi miniszter.
1913.

Körrendelet.

Valamennyi városi és vármegyei törvényhatóságoknak.

Tudomásomra jutott, hogy egyes helyeken a husiparosok az üzleteikben eladatlanul visszamaradt kolbászféléket, friss hustermékek előállításánál ezekhez hozzákeverve, újból felhasználják, illetve értékesítik.

Mint hogy a kifogástalan minőségű kolbászárúnak az itt jelzett módon való értékesítése nem áll az árusító érdekében, nyilvánvaló, hogy a fentjelzett módon többnyire csak olyan anyag kerül újból való feldolgozásra, melynek emberi fogyasztásra való felhasználása a közegészségügy szempontjából súlyos veszélyeket rejt magában. Az emberi egészség ilyen módon való veszélyeztetése nem csak olyan esetben áll fenn, ha már nyilvánvalóan penészes vagy egyébként romlott kolbászanyag használtatik fel az új látzólag friss áru előállításánál, hanem akkor is, ha az új áru töltelékéhez olyan régi kolbászok anyaga kevertetik, melyeket az iparos azért igyek-

szik ily módon értékesíteni, mert azokat külséjüknek a rendestől eltérő, nevezetesen lepedékes, vagy tapadós volta, vagy pedig fonnyadt, illetve ráncos felületük miatt nem tudna eredeti alakjukban elárusítani.

A kolbászaru felületének lepedékes, tapadós, fonnyadt vagy ráncos volta ugyanis az áru célszerűtlen eltartásán felül a töltelékhez adott víz elpárologásának a következménye, ami a tapasztalás szerint csak a több napos áru, tehát csak akkor keletkezik, amikor rendszerint már a kolbász tölteléke is — bár sokszor még kifejezett objektív jelek nélkül — romlani kezd. Mint hogy pedig a kezdődő rothadást az árúnak a friss töltelékhez hozzá keverésével csak leplezni, de megakasztani nem lehet, ily eljárás annál inkább veszélyt rejt magában a fogyasztóra nézve, mert a frissnek tetsző kolbászaru ártalmas voltát a vizsgáló sem fogja rendszerint idejében megállapíthatni.

Mint hogy tehát fentiek szerint az eladatlanul visszamaradt kolbászféléknek hustermékekbe való újból feldolgozása minden körülmények között oly cselekedet, mely az ekként előállított árut az emberi egészségre ártalmassá teheti, ennél fogva nyilvánvaló, hogy az ilyen eljárás busvizsgálat tárgyában 54,300—1908. szám alatt kiadott itteni rendelet 110. §-ának utolsó kezdésében megállapított tilalomba ütközik és ehhez képest az idézett rendelet 119. §. szerint minősülő és büntetendő kihágás tényálladékat meríti ki.

Felhivom ennél fogva a törvényhatóságot, tegye hatóságainak szigorú kötelességükké, hogy a husiparosok feldolgozó és árusító helyiségeinek rendszeres ellenőrzése útján a fentiekben körülírt visszaélések megszüntetése iránt mulhatatlanul gondoskodjanak s adott esetekben a hivatkozott tilalom ellenére készült hustermek megsemmisítése iránt haladéktalanul intézkedjenek, azoknak készítőivel, illetve árusítóival szemben pedig a kihágási büntető eljárást mindenkor tegyék folyamatba.

Mint hogy továbbá egyes husiparosok a fogyasztó közönség jogos érdekeit oly módon sértik meg, hogy a huskolbászok készítéséhez szükséges tölteléket apróra vagdalt, illetve megőrölt tőgy, hasnyálmirigy, marha és sertésgyomor s egyéb zsigerék felhasználásával készítik s az ily módon előállított csekélyebb tápértékű kolbászokat, a közönség megtévesztésével, huskolbász gyanánt és annak árban hozzák forgalomba, ennél fogva ily visszaélések megállítására céljából a busvizsgálat tárgyában 54,300—1908. sz. alatt kiadott rendelet 110. §-át a m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg olyképen egészitem ki, hogy a felaprított zsigereknek huskolbászok töltelékéül való felhasználását, vagy ily kolbászok

töltelékéhez való hozzákeverését ezennel megtiltom.

Önként értetődik, hogy ezen tilalom megtartása az erre hivatott közigazgatási hatósági közegek által szintén hathatósan ellenőrzendő s hogy annak megsértése az 54.300—1908. számú rendeletben foglalt egyéb rendőri tilalmak átjárasára nézve megállapított s ezen rendelet 119. §-ában körülírt következményeket vonja maga után.

Budapest, 1913 ápril 2.

A miniszter helyett:

Ottlik s. k.,
államtitkár.

81.
1913. kig. sz.

Felhívás

a „Bártfa gyógyfürdői Otthon“ igénybevétele.

Bártfa város közönsége az e célra rendelt alappól Bártfa gyógyfürdőben, a fürdő igénybevételének megkönnyítése végett otthont létesített, amelyben a május hó 15.-től szeptember hó 30.-áig terjedő évszakban lehet lakást kapni és pedig:

a) turisták ágynemű használatával és világitással, valamint kiszolgálattal együtt *mérsékelt áron* családtagjaikkal legfeljebb két szobát, legfeljebb hét napi időtartamra; személyenként 60 fillér áron naponként számítva;

b) magyar honosságú, vagyontalan és csekély jövedelemmel bíró betegek és pedig a cs. és kir. közös hadseregben és a m. kir. honvédségnél tényleg szolgáló katonatisztek, állami törvényhatósági, városi és községi tisztviselők és hivatalnok, tanítók; — honosságukra, valamint jövedelmükre való tekintet nélkül; lelkészek, orvosok, tanárok, hírlapírók, művészek és mindazok családtagjai ágynemű használatával és világitással együtt *kedvezményes áron*, családtagjaikkal együtt legfeljebb két szobát, legfeljebb másfél hónapi időtartamra; — szobaár 1—2 személyre: 6, 7, 8, 10, 12, 14, 15, 16 kor. hetenként; pótdíj minden további személy után, 12 éven aluli gyermeket nem számítva, 2 kor. hetenként, kiszárlási díj hetenként és szobánként: 1 kor. 40 fillér;

c) magyar honosságú szegény betegek és azok családtagjai ágynemű használatával, kiszárlással és világitással együtt *teljesen ingyen*, legfeljebb egy szobát kaphatnak, legfeljebb másfél hónapi időtartamra.

Az a) pontban említett mérsékelt áru szobákat a gondnoknál Bártfa gyógyfürdőben a jelentkezés sorrendjében lehet bérelni.

A b) és c) pontokban említett kedvezményes áru és ingyenes szobák igénybevételének engedélyezése iránt a városi tanácshoz kell Bártfán csak igazolt szegénység esetében bélyegmentes-kérvényt benyújtani. Ezen szobák csakis egyfel, egy, vagy másfél hónapra kaphatók a tanács besorozása szerint. A városi tanács a folyamodót a kérvény miként történt elintézéséről írásban értesíti. Bártfán és Sáros vármegye területén lakó jelentkezők első sorban veendő figyelembe. A folyamodványban be kell jelenteni, hogy a folyamodó ingyenes vagy kedvezményes áru, utóbbi esetben egy, vagy két szobát kér-e és mily árut; fel kell sorolni azon összes családtagok neveit, akik a folyamodóval az Otthonban megszállani saándékoznak és ezek közül a 12 éven alóli gyermekek korát is megjelölni; végül a lakás szándékolt igénybevételének tartamát bejelenteni.

Akik nem Bártfán laknak és a városi tanács előtt ismeretlenek, a magyar honosságukat, a vagyoni, jövedelmi viszonyaikat az illetékes helyi hatóság bizonyítványával, az illető esetekben a tényleges szolgálati alkalmazását a hivatalfőnöknek a kérvényre vezethető igazolásával, végül a folyamodó és az Otthonban megszállani szándékozó családtagjainak ragadós betegség, seb, bőrküteg, vagy fekély és undort gerjesztő egyéb bajtól való mentességét hatósági orvos bizonyítványával kötelesek a folyamodás alkalmával igazolni. Ily orvosi bizonyítvány az Otthon bármely lakójától bekövetelhető. Ha valamely folyamodó a tanács felhívására, ennek kézbesítésétől számított 8 nap alatt nem terjeszti be a kívánt bizonyítványt, ezen mulasztása a lakás engedélyezése iránti kérelemtől való elállásnak lesz véve.

A következő évre való előjegyzésnek nincs helye, mivel az illető évi március hó 1-je előtt érkező folyamodványok figyelembe nem vehetők.

A gyógy- és zenédíjak fizetése alól való felmentés, valamint a fürdőik ingyenes, vagy kedvezményes áron való kiszolgáltatása a fürdőbiztos, illetőleg a fürdőigazgatóság hatáskörébe tartozik s ez irányú kérelmeknek a lakás iránti folyamodványoknak való előterjesztése nem lesz figyelembe véve.

Egy szobában, ha ugyan ez a berendezés változtatása nélkül lehetséges, legfeljebb négy egyén szállásható el.

A lakók cselédjei az Otthonban csak kivételes esetekben, külön engedély alapján helyezhetők el, melyet a lakásra vonatkozólag előírt szabályok szerint kell kérelmezni a lakás iránti kérvényben.

Az Otthonban lakóknak élelmezés nem lesz kiszolgáltatva.

Kelt Bártfán, 1913. évi márc. hó 17-én.

A városi tanács.

HIRROVAG.

Horváth István halála.

Benső részvétellel vettük a hirt Horváth István földbirtokos, törvényhatósági bizottsági tag, ref. presbiter haláláról, ki folyó hó nap 2-ikár' elhunyt 75 éves korában. A megboldogult fáradhatatlan munkásságban töltötte életét mindaddig, míg szervezetét a betegség meg nem örölte. Városunk törvényhatósági bizottságában hosszu időn át fáradozott a város ügyeinek intézésében, a bizottságok ülésén mindig pontosan megjelent és felszólalásaiban mindenkor a város érdeke vezette. Boldogságos, példás családi életet élt és gyermekeiben jó lelket Isten már a földön megjutalmazta. Temetése nagy részvét mellett ment vége május 9-én, melyen megjelent a városi Tanács és mindazok, akik benne az igaz embert tisztelték, becsülték és szerették. Áldás emlékezetén!

— **Felhívás a város közönségéhez.** Az ideji selyemtenyészéshez szükséges selyempeték kiosztása alkalmából a város közönségét a következőkről értesitem: Miután panasz tétetet, hogy a jobb módúak a szegény gubótermelőket gunyolódással igyekeznek elkedvetleníteni, az utcákon levő szederfákról ellenzik a lombzedést, sőt a fák lombjait ártalmas folyadékkal hasznavehetlenné teszik, felhívom a város közönségét, hogy az 1894. évi XII. t.-c. 95. szakaszában foglalt rendelkezéseket, mely szerint a közterületeken, utcákon és közutak mentén álló szederfák, a selyemtenyészők által szabadon lombozhatók, szigoruan tartsa be, mert a lombzedésgátlási esetekben a legnagyobb erővel fog a hatóság eljárni. Továbbá felhívom, hogy a szegényebb néposztálynak biztos mellékkeresetet nyújtó selyemtenyészés miatt indokolatlan gunyolódásától tartózkodjék. Végül figyelmeztetem a selyemtermelőket, hogy az egészen fiatal, gyenge szederfákról lombot ne szedjenek, hanem azokat a termelés érdekében oltott mész és rézgalic keverékkel permetezzék be.

Körözesek.

285—145/1913. IV.

A Nyirjákó községben 1883. évben született, állandó lakással nem bíró Czigány Erzsébet (szülei: András és Takács Erzsébet) cselédilletőségének megállapítása vált szükségessé. Fölkérjük az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezettet nyomoztatni s föltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a fölvetett jegyző-

könyvet pedig hozzánk megküldeni sziveskedjenek. Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapest, 1913 április 18.

A székesfőváros tanácsa.

213,196—1913. IV. ü. o.

Az Ujfalu (Kisküküllő m.) községben 1878. évben született, állandó lakással nem bíró Nagy Ida (szülei: Sámuel és Balog Amália) nevelőnő illetőségének megállapítása vált szükségessé. Fölkérjük az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezettet nyomoztatni s föltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a fölvetett jegyzőkönyvet pedig hozzánk megküldeni sziveskedjenek. Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapest, 1913 április 25-én.

A székesfőváros tanácsa.

Debreczen sz. kir. város polgármesterétől.

1558/1581—1913. eln. sz.

A kir. belügyminiszteri 136,000—1912. sz. a. kelt rendelet alapján közhírré teszem, hogy a Debreczenben megjelenő „Debreczeni Független Ujság” című politikai napilapnak 1913. évi július hó 8-ig, a „Rendkívüli Ujság” című politikai hetilapnak pedig 1913. évi július hó 19-ig Debreczen sz. kir. város területén való elárúsításához engedélyt adtam.

Debreczen, 1913. évi április hó 15-én.

Kovács József,
polgármester.

7087—8203/1913. sz.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága 214—1913. kb. számú határozatával a debreczeni termény- és áru-kozártaktár részvénytársaság által az áruaktár udvaráról kiindulólag mintegy 1-5 km. hosszúságban, a monostorpályi-ut jobb oldalán, az árkon túl eső, az uttal párhuzamosan haladó földszávon 80 cm. nyomtávolsággal építendő iparvasút közigazgatási bejárását a volt közmunka- és közlekedési miniszter ur 1528—1876. eln. számú rendelet 9. §-a alapján elrendelte és annak határidejéül a kiküldött albizottság a folyó évi május hó 20-ik napjának délelőtt 10 óráját a városháza kistanácteremben kitejté.

Erről az érdekeltek azzal értesítetnek, hogy a közigazgatási bejáráson megjelenhetnek és ott a tervbe vett iparvágány létesítésére vonatkozó észrevételeiket megtehetik.

Debreczen, 1913. évi május hó 5-én.

A városi Tanács.